

## ЗМІСТ \*\*\* CONTENTS

| <b>ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ</b>                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Кузьміна І.Ю.<br/>Сафаргаліна-<br/>Корнілова Н.А.<br/>Kuzmina I.Yu.<br/>Safargalina-<br/>Kornilova N.A.</b> | <b>СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ<br/>МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ</b><br>MODERN TENDENCIES OF DEVELOPMENT OF HIGHER<br>MEDICAL EDUCATION IN UKRAINE                                                                                                                                         | 10 |
| <b>Швай Роксоляна<br/>Черновол Надія<br/>Shvay Roksolyana<br/>Chernovol Nadiya</b>                             | <b>РОЗВИТОК ОБРАЗНОГО МИСЛЕННЯ ЯК КРОК ДО<br/>ТВОРЧОСТІ</b><br>DEVELOPING VIVID THOUGHT AS A STEP TO<br>CREATIVITY                                                                                                                                                                          | 14 |
| <b>Криштанович<br/>Мирослав<br/>Kryshchanovych<br/>Myroslav</b>                                                | <b>ЗМІСТ ТА СПРЯМОВАНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ<br/>УЧИТЕЛЯ ПО ВИКОРИСТАННЮ ІКТ В ПРОЦЕСІ<br/>ВИКЛАДАННЯ ПРАВОЗНАВСТВА У ЗАКЛАДАХ<br/>ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ</b><br>TABLE OF CONTENTS AND DIVERSITY OF ICT STUDY<br>ACTIVITY IN THE PROCESS OF LAW ENTITLEMENT IN<br>GENERAL BASIC EDUCATION STAFF | 19 |
| <b>Коваль М.С.<br/>Литвин А.В.<br/>Koval M.S.<br/>Lytvyn A.V.</b>                                              | <b>УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У<br/>ГАЛУЗІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ</b><br>IMPROVEMENT OF THE CIVIL PROTECTION<br>SPECIALISTS' TRAINING                                                                                                                                                    | 24 |
| <b>Голешевич<br/>Бронислав<br/>Goleshevich<br/>Bronislav</b>                                                   | <b>ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ МЕТОДОМ<br/>КОРРЕЛЯЦИИ АУДИО-ВИДЕОИНФОРМАЦИИ И<br/>ОЗВУЧИВАЕМОЙ НОТАЦИИ</b><br>PEDAGOGICAL MODELING OF THE AUDIO-VIDEO-<br>INFORMATION AND DUBBING NOTATION BY THE<br>METHOD OF CORRELATION                                                                 | 28 |
| <b>Бахмач Л.А.<br/>Bakhtmach L.A.</b>                                                                          | <b>ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ<br/>ТЮТОРСЬКОЇ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ</b><br>FOREIGN EXPERIENCE OF THE IMPLEMENTATION OF<br>TUTOR TEACHING SYSTEM                                                                                                                                            | 34 |
| <b>Воронезцева А.<br/>Чорна О.<br/>Voronezhitseva A.,<br/>Chorna O.</b>                                        | <b>СОДЕРЖАНИЕ АФФЕКТИВНОГО КОМПОНЕНТА<br/>СОЦИОПРАГМАТИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ<br/>СТУДЕНТОВ-ИНОСТРАНЦЕВ</b><br>AFFECTIVE COMPONENT OF FOREIGN STUDENTS'<br>SOCIOPRAGMATIC COMPETENCE                                                                                                         | 38 |
| <b>Gontcharova E.<br/>Гончарова Е.</b>                                                                         | <b>INTELLECTUAL SKILLS OF THE STUDENT IN THE<br/>CONTEXT OF THE REQUIREMENTS OF THE LABOR<br/>MARKET</b><br>ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЕ УМЕНИЯ СТУДЕНТА В<br>КОНТЕКСТЕ ТРЕБОВАНИЙ РЫНКА ТРУДА                                                                                                          | 42 |
| <b>Горленко В.П.<br/>Gorlenko V.P.</b>                                                                         | <b>СОЦИАЛЬНО-ДЕМОГРАФИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ<br/>РИСКА СОЦИАЛИЗАЦИИ ДЕТЕЙ: МНОГОДЕТНАЯ<br/>СЕМЬЯ</b><br>SOCIO-DEMOGRAPHIC RISK FACTORS SOCIALIZATION<br>OF CHILDREN: A MULTI-SIBLING FAMILY                                                                                                         | 46 |
| <b>Грицак Н.Р.<br/>Hrytsak N.R.</b>                                                                            | <b>ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ – ПОТРЕБА СТУДЕНТА Z</b><br>BLENDED LEARNING – Z STUDENT'S NEEDS                                                                                                                                                                                                        | 51 |

|                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                      |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Деревинская А.А.<br/>Жудрик Е.В.<br/>Dzeravinskaya A.A.<br/>Zhudrik E.V.</i>                               | <b>НАПРАВЛЕНИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ<br/>ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ДЛЯ<br/>ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ<br/>КОМПЕТЕНЦИЙ СТУДЕНТОВ</b><br>DIRECTIONS FOR THE USE OF INFORMATION<br>TECHNOLOGIES FOR THE FORMATION OF<br>PROFESSIONAL COMPETENCES OF STUDENTS | 56  |
| <i>Колбышева С.И.<br/>Kolbysheva S.I.</i>                                                                     | <b>ЭМОЦИИ В ХУДОЖЕСТВЕННОЙ КОММУНИКАЦИИ</b><br>EMOTIONS IN ART COMMUNICATION                                                                                                                                                                         | 60  |
| <i>Колісник-<br/>Гуменюк Ю.І.<br/>Kolisnyk-<br/>Humenyuk Yu.I.</i>                                            | <b>МИСТЕЦТВО НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА ДУХОВНОЇ<br/>КУЛЬТУРИ ЛЮДСТВА</b><br>THE ART OF INDEPENDENT PART OF THE SPIRITUAL<br>CULTURE OF HUMANITY                                                                                                             | 63  |
| <i>Кудрявицька Аліна<br/>Kudryavyska Alina</i>                                                                | <b>ПОШИРЕНА ПРОБЛЕМА В ПОВЕДІНЦІ ДІТЕЙ –<br/>ДІТЯЧА ЖОРСТОКІСТЬ</b><br>THE WIDESPREAD PROBLEM OF INFANT BEHAVIOR –<br>CHILDREN'S CRUELTY                                                                                                             | 69  |
| <i>Мудра С.В.<br/>Mudra S.V.</i>                                                                              | <b>ФОРМУВАННЯ ЦІЛІСНОЇ КОНЦЕПЦІЇ<br/>ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ:<br/>ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ</b><br>FORMATION OF THE UNITE CONCEPT OF INCREASING<br>HIGHER EDUCATION QUALITY IN UKRAINE:<br>PROBLEMS AND PERSPECTIVES                  | 73  |
| <i>Чигирь С. Н.<br/>Пугач В. В.<br/>Ковальчук Т. М.<br/>Chigir S. N.<br/>Pugach V. V.<br/>Kovalchuk T. M.</i> | <b>ВОЗРАСТНАЯ ФИЗИОЛОГИЯ И ФИЗИЧЕСКАЯ<br/>КУЛЬТУРА КАК СИСТЕМНЫЕ ОСНОВАНИЯ<br/>ЗДОРОВЬЕСБЕРЕЖЕНИЯ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ<br/>ПРОЦЕССЕ</b><br>AGE PHYSIOLOGY AND PHYSICAL CULTURE AS<br>SYSTEMIC BASIS FOR HEALTH SAVING IN THE<br>EDUCATIONAL PROCESS     | 79  |
| <i>Яремчук С.<br/>Яремчук В.<br/>Yaremchuk S.<br/>Yaremchuk V.</i>                                            | <b>ПРОФЕСІЙНО-ПРАВОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ<br/>КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ:<br/>ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ПІДХІД</b><br>PROFESSIONAL AND LEGAL COMPETENCY OF THE<br>HEAD OF THE EDUCATIONAL INSTITUTION:<br>FUNCTIONAL APPROACH                                          | 83  |
| <i>Снігурова Ірина<br/>Snihurova Iryna</i>                                                                    | <b>ПСИХОЛОГІЧНА СТРУКТУРА ТОЛЕРАНТНОСТІ<br/>ОСОБИСТОСТІ: ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ</b><br>PSYCHOLOGICAL STRUCTURE OF PERSONAL<br>TOLERANCE: PEDAGOGICAL ASPECT                                                                                             | 87  |
| <i>Дубовик Оксана<br/>Dubovuk Oksana</i>                                                                      | <b>ТЕНДЕНЦІЇ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ ТА<br/>ВИХОВАННЯ У США</b><br>TRENDS IN MULTICULTURAL EDUCATION IN THE USA                                                                                                                                        | 92  |
| <i>Zakonov Serhii<br/>Законов Сергій</i>                                                                      | <b>TEACHER-STUDENT INTERACTION IN ON-LINE<br/>WRITING CONFERENCES</b><br>ВЗАЄМОДІЯ «ВЧИТЕЛЬ-СТУДЕНТ» В ОНЛАЙН<br>КОНФЕРЕНЦІЯХ З ПИСЬМА                                                                                                               | 97  |
| <b>ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ</b>                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                      |     |
| <i>Матійків Ірина<br/>Matiyiv Iryna</i>                                                                       | <b>ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ<br/>ПСИХОЛОГА: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ</b><br>BASIS OF PROFESSIONAL MASTERNITY OF<br>PSYCHOLOGIST: STRUCTURE OF EDUCATIONAL<br>COURSE                                                                         | 101 |

его жизнь. Несмотря на связь с социумом, эмоции и чувства глубоко личностны. Они отражают лишь то отношение к явлению или событию, которое является значимым для человека в разные периоды его жизни. И чем глубже личностный фактор, тем полнее личность переживает состояния эмпатии, творческой интенции, катарсиса, возникающие в процессе художественного творчества, и усиливающие понимание выбора своего действия, поступка. Культура чувств отдельного человека в конечном итоге определяет культуру общества [6, с. 237].

#### **Список использованных источников**

1. Басин Е.Я., Крутоус В.П. *Философская эстетика и психология искусства : учеб. пособие.* М. : Гардарики, 2007. 288 с.
2. Волкова П.С. *Эмотивность как метод постижения смысла художественного текста: вербальное и невербальное // Человек в коммуникации: от категоризации эмоций к эмотивной лингвистике : сборник научных трудов, посвященный 75-летию профессора В.И. Шаховского.* Волгоград : Волгоградское научное издательство, 2013. С. 263-281.
3. Выготский Л.С. *Мышление и речь: монография.* 5-е изд. М. : Лабиринт, 1999. 352 с.
4. Выготский Л.С. *Психология искусства.* СПб. : Азбука, Азбука-Аттикус, 2008. 448 с.
5. Леонтьев А.Н. *Проблемы развития психики.* 4-е изд. М. : Изд-во МГУ, 1981 584 с.
6. Панихина Е.А. *Культура чувств и ее воспитание в образовательном процессе // Вестник КГУ им. Н.А. Некрасова.* 2011. № 5-6. С. 232-236.
7. Рубинштейн С.Л. *Основы общей психологии.* СПб. : Питер, 2007. 713 с.
8. Шаховский В.И. *Лингвистическая теория эмоций: моногр.* М.: Гнозис, 2008. 416 с.

**УДК 378. 037**

**Колісник-Гуменюк Ю. І.,** кандидат педагогічних наук  
Відокремлений структурний підрозділ  
«Львівський навчально-науковий центр професійної освіти»  
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова  
Львів, Україна

### **МИСТЕЦТВО ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ЛЮДСТВА**

**Анотація.** Мистецтво – це викристалізована і закріплена форма освоєння світу за законами краси, в якій не лише естетичний зміст, а й художня концепція світу й особистості, а також образи наділені певним ідейно-емоційним змістом. Характер і міра сприйняття людиною того чи іншого витвору мистецтва є похідними від її здатності реагувати на нього не лише як на готовий результат творчої діяльності, але й як результат процесу творення. Важливими для глибокого сприйняття мистецтва є власні спроби людини створення витворів мистецтва навіть на непрофесійному рівні.

**Ключові слова:** художник, мистецтво, духовність, професіонал, творчість, особистість, творча діяльність.

**Kolisnyk-Humenyuk Yuliya I.,** Ph.D., Senior Researcher  
Separate structural subdivision  
“Lviv Educational and Scientific Center of Professional Education”  
M.P. Drahomanov National Pedagogical University  
Lviv, Ukraine

### **THE ART AS INDEPENDENT PART OF THE SPIRITUAL CULTURE OF HUMANITY**

**Abstract.** Art is a crystallized and fixed form of development of the world under according the rules of beauty, in which not only the aesthetic content, but also the artistic concept of the world and personality, as well as images endowed with a certain ideological and emotional content. The

*nature and extent of human perception of a work of art is derived from its ability to respond to it not only as a result of creative activity, but also as a result of the process of the creation. Important for a deep perception of art is the artist's own attempts to create works of art, even at an unprofessional level.*

**Key words:** *artist, art, spirituality, professional, creativity, personality, creative activity.*

Художник виражає в творах своє розуміння й подає оцінку відображуваного, виявляє власні найглибші почуття те, що він пережив, і що не залишає його байдужим. Художньо-естетичні цінності для майбутнього педагога-художника є джерелом його духовного збагачення, морального вдосконалення, співпереживання, розвитком його творчих сил і здібностей. У плідному спілкуванні з творами мистецтва вони набувають досвіду, який ушляхетнює важливі напрями діяльності, створює умови для всебічного використання можливостей художньої культури, що виховують і розвивають творчу особистість.

Варто зазначити, що прагнення охопити напрями всесвітньої мистецької цивілізації без міцної опори на національну художню основу містить небезпеку поверховості у сприйнятті та творенні художніх образів, мозаїчності, відсутності широти погляду на життя, зрідненості засобів художньої виразності. З історії розвитку мистецької освіти відомо, що яких би художніх методів чи стильових напрямів не дотримувався митець, сила його таланту, глибина художнього пізнання світу прямо і безпосередньо залежить від національного коріння художнього пізнання світу, художнього дару та творчих здібностей [11, с. 61].

**Мистецтво** – це невід’ємна частина духовної культури людства, завдяки його художньо-образній формі відбувається сильний вплив на особистість, що сприяє розвитку її активності, спрямованої на творення краси в навколишньому світі й на внутрішнє самовдосконалення [8, с.27]. Мистецтво є ефективним засобом розвитку особистості. Воно сприяє формуванню в людини здібностей і смаку, естетичного досвіду та ціннісних орієнтацій, сприяє вдосконаленню почуттєвої культури особистості [13, с. 29-30]. Вплив мистецтва на виховання людини визначальною мірою залежить від його художньо-естетичного розвитку, адже без знання законів художнього відображення дійсності, без розуміння мови і художніх засобів, мистецтво не збуджує ні думок, ні глибоких почуттів. Воно приносить задоволення і насолоду тільки людині, яка має відповідну підготовку і достатньою мірою естетично та духовно освічена. Завдання закладу освіти забезпечити необхідну естетичну підготовку студентів, ввести їх у великий світ мистецтва, зробити його дієвим засобом пізнання навколишньої дійсності, розвитку мислення і моральної досконалості.

Мистецтво є важливим чинником розвитку особистості професіонала, оскільки людина, вихована в оточенні мистецтва, сама стає гармонійною та

створює навколо себе своєрідне естетичне поле, що виявляється в естетиці її побуту, у якості її праці, мистецькому рівні її професійної діяльності [10, с. 191]. Митець – це надскладна особистість, що створює надскладний продукт на основі усвідомлюваних установок, мотивів, дій. Він переформовує відображувані об'єкти які підкорені специфічній систематизації. Сам процес відображення має системний характер, а продукт творчості розрахований на певні ефекти і вплив.

Уперше мистецтво як особливий вид духовної діяльності, що має самоцінне значення визначено в працях Арістотеля. У праці «Метафізика» зазначено: «...Через мистецтво виникають ті речі, форма яких знаходиться в душі» [2, с. 121]. У «Нікомаховій етиці» проаналізовано зв'язок у мистецтві чуттєвого (склад душі) та розумного начал: «Не існує ані такого мистецтва, яке не було б причетним судженню і мало такий склад душі, що передбачає творчість, ані подібного складу, який не був би мистецтвом (як майстерністю), оскільки мистецтво і склад душі, причетний істинному судженню і такий, що передбачає творчість, – це, очевидно, те саме. Будь-яке мистецтво має справу з виникненням, і бути майстерним – означає розуміти, як виникає дещо з речей, які можуть бути і не бути і чий початок у творці, а не в створюваному» [3, с. 176]. Тому твори мистецтва можуть бути і не бути, адже їх реальність постає як зумовлена складом душі, творчими уміннями і здатністю судження про якості речей і принципи їх побудови. Уміння митця, здібності та потреба творення постають для Арістотеля суттю поняття «мистецтво», тобто визначальними є духовні якості суб'єкта, від котрих залежить і результат – естетичні якості твору. Якщо немає вроджених здібностей, жодні технічні знання не можуть допомогти творити мистецтво, хоча практичним навичкам творчості філософ приділяє належну увагу. Арістотель ділив мистецтва на види за принципом наслідування (мімесісу): чому наслідують, як наслідують, якими засобами це наслідування здійснюється. Арістотель розглядав мистецтво, як особливий, заснований на наслідуванні вид пізнання і ставив його в якості діяльності, яка зображає те, що могло б бути вищим за історичне пізнання, що має своїм предметом відтворення одноразових індивідуальних подій [4, с. 195].

Відомий голландський художник кінця XIX ст. Ван Гог писав, що «мистецтво є щось більш високе, ніж наша власна здібність, талант, пізнання; мистецтво є щось таке, що створюється не тільки людськими руками, а й чимось, що вирує та клекотить із джерела, прихованого в нас у душі; вправність і технічна майстерність у мистецтві чимось нагадує мені фарисейство в релігії».

Французький філософ Д. Дідро вважав, що країна у якій би навчали малювати так само, як читати і писати, перевершила б усі інші держави в науках, мистецтвах і майстерностях. Адже мистецтво має здатність втілювати і передавати певні ідеї, почуття, відтворює інтелектуально-емоційну природу

творчого процесу. Впливає на особистість, виховує індивідуальність, впливає на розум і душу, формує цілісну особистість, виступає засобом морального, духовного, соціального вдосконалення людини. Мистецтво, як ніяка інша діяльність, вимагає забезпечення більшого, простору особистій ініціативі, індивідуальним схильностям, простору думкам і фантазії, форми і змісту, підтримки таланту і створення умов для реалізації художнього обдарування.

Мистецтво – це результат художньої діяльності, яка уособлює загальний характер художнього розвитку особистості, образно розкриває те, що пов'язує культуру з природою, суспільством та людиною [1, с.73-76]. Л. Виготський стверджував, що мистецтво є «суспільною технікою почуття, а інтелектуальний і емоційний фактори однаково необхідні для творчості, оскільки почуття, як і думка, рухають творчість людини [6, с. 17-19]. Мистецтво формує та розвиває творчий підхід до життя, збагачує уяву. Завдяки йому, людина може зрозуміти й усвідомити те, що не в змозі отримати від повсякденного життя та власного життєвого досвіду, оскільки в силу соціально-просторової та соціально-часової зумовленості досвід окремої людини завжди обмежений. Сила художнього мистецтва в його цілісному впливі на особистість, що зумовлено образною природою художніх витворів. Мистецтво через емоції та переживання змушує задуматися над тим, щоб не просто раціонально, а й критично відноситися до дійсності.

Мистецтво забезпечує творчість та індивідуально-особистісну спрямованість освіти та надає кожному унікальну можливість пережити чужий досвід, зберігаючи власну автономність, і зумовлює таку універсальну самовизначеність людині, якої б та ніколи не досягла, користуючись лише засобами та інструментами логічного пізнання.

На думку Г. Тарасова мистецтво перетворюється в соціальну творчість тоді, коли вона творить людину: створює ідеал моральної та гармонійної людини, показує її нові можливості та здібності, відкриває приховані властивості та породжує нові смисли та значення, ставить людину в світоглядні ситуації узагальненого ставлення до життя та до самого себе [14, с. 109].

Поєднання структури зовнішньої мети мистецтва та структури соціально-психологічної проблемної ситуації «середовища» стає для мистецтва провідною ланкою його існування. Емоції людей, які втілюються в ідеали – це своєрідний потенціал, який формується під час масових рухів історії та культури. Внутрішню мету мистецтва визначає функціональний інваріант системи, який є рушійною пружиною еволюції мистецтва. Внутрішні цілі мистецтва – знаходити та виділяти нові типи змістових проблемних відносин між людьми та дійсністю.

«Мистецтво – одна із форм суспільної свідомості, в основі якої лежить образне відображення явищ дійсності, насамперед життя людини, усіх

сукупностей людських стосунків, характерів, переживань тощо» [12, с.107]. Мистецтво є особливою формою духовного життя людства, виразником суспільної свідомості у продуктах індивідуальної чи колективної творчості, спеціально (красиво) виокремлена й оформлена дійсність, досконале поєднання форми і змісту. Мистецтво здатне фіксувати не тільки образ безпосереднього чуттєвого сприйняття, але й відображати розвиток подій у часі і динаміці, передавати психологію і емоційний стан, духовний світ людини. Воно є важливим “чинником гуманізації освіти, компонентом її змісту, фактором розвитку особистості, елементом соціокультурного середовища, детермінантом її етнічної та культурної ідентифікації” [9, с.13].

Мистецтво та наука розвиваються в системі культури у тісному взаємозв’язку. Так, мистецтво сприяє поступу науки, формуючи в людини необхідні для наукових звершень здібності і якості (уява, креативність, емоційна чутливість, соціальна відповідальність за результати наукових винаходів тощо). Без передуючого появи науки мистецтва, вона була б неможливою, наука не може розвиватися без високої здібності вчених до образного мислення. Розвиваючи образне мислення, мистецтво окрилює думку науковця, відкриває можливість широких екстраполяцій та узагальнень. Мистецтво породжує такі види інтелектуальної творчої діяльності, які утворюють гуманітарну науку як самостійну галузь наукових знань. Оцінюючи процеси наукового осмислення мистецтвом самого себе, Г. Гегель у своїй філософській рефлексії висловив думку, що „мистецтво отримує своє істинне підтвердження лише в науці [7, с. 50-53].

Мистецтво є спеціалізованою формою творчості. Культура, мистецтво покликані вносити гармонію у буття людини, врівноважувати чуттєво-емоційну й раціонально-інтелектуальну сфери свідомості, розвивати творче, продуктивне мислення. Мистецтво освоює культурно-естетичний досвід людства в художньо-образній формі. Культуротворення має глибокі антропологічні основи, тому «за допомогою процесів соціалізації та інкультурації людина стає об’єктом впливу культури, тобто стає творінням культури. Тим самим культура стає для людини не стільки світом штучним, суб’єктивно зміненим, а навпаки, власною природою людини, що дає змогу розглядати певні універсальні моделі культуротворчості та культурного впливу як на людину, так і від неї» [5, с.11].

У житті людини мистецтво виконує низку функцій: гедоністичну, науково-пізнавальну, комунікативну, художньо-естетичну, утилітарно-практичну, виховну, розвивальну та інші. Гедоністична (грец. «задоволення», «насолада») функція визначається чуттєво-емоційною природою і чарівністю мистецтва, красою образів, які при сприйманні, спогляданні приносять насолоду; науково-пізнавальна – як спосіб опановування певною сумою знань, навиків і умінь; комунікативно-інформативна – як засіб спілкування з митцями усіх часів та

народів, різних регіонів, країн і континентів; зберігання і передача інформації історії людства творами мистецтва; художньо-естетична функція задовольняється в середовищі краси і полягає у можливостях розвитку чуттєвої (сенсорної) сфери розвитку дитини, здатності відчувати колір, форму, фактуру тощо; утилітарно-практична функція – це прикладне (практичне) застосування, використання, призначення виробів, речей, творів мистецтва; виховна – мистецтво, краса позитивно впливають на людину (творець краси ніколи не буде руйнувати створене іншими).

### **Список використаних джерел**

1. Антонович Є.А. Народне образотворче мистецтво і дизайн (мистецтвознавчо-педагогічний аспект) // Реклама і дизайн XXI сторіччя : освіта, культура, економіка : зб. наук. праць / [редкол. : М. П. Ліфінцев (голов. ред.), Є.А. Антонович (упоряд. і відп. ред.) Чебикін та ін.]. К. : ІППР, 2001. Вип. 2. С. 73-76.
2. Аристотель С. Метафизика; пер. с греч. А. Кубицкий. М. : Эксмо, 2006. 607 с.
3. Аристотель. Сочинения: В 4-х т. / Пер. с древнегреч.; Общ. ред. А.И. Доватура. М.: Мысль, 1983. Т. 4. 830 с.
4. Аристотель // Большая Советская Энциклопедия: в 30 т. / гл. ред. А.М. Прохоров. М.: Сов. энциклопедия, 1970. Т. 2. А–Б. 631 с.
5. Балута В.В. Методологічні засади дослідження феномену культуротворчості // Інтелект. Особистість. Цивілізація: зб. наук. пр.; гол. ред. О.О. Шубін. Донецьк, 2009. № 7. С. 7-14.
6. Выготский Л.С. Психология искусства / Общ. ред. В.В. Иванова., 3-е изд. М.: Искусство, 1986. 573 с.
7. Гегель Г. Сочинения. Т. XIV. Лекции по эстетике. М.: АН СССР. 1958. 440 с.
8. Левитан К.М. Личность педагога : становление и развитие. Саратов: Изд-во Саратов. университета, 1990. 168 с.
9. Отич О. Педагогіка мистецтва: сутність та місце в системі наук про освіту // Мистецтво та освіта. 2008. №2. С. 13-16.
10. Отич О.М. Мистецтво у розвитку особистості професіонала // Педагогіка і психологія професійної освіти: результати досліджень і перспективи: Збірник наукових праць / за ред. І.А. Зязюна та Н.Г. Ничкало. Київ, 2003. С.189–196.
11. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). К.; Освіта України, 2008. 274с.
12. Педагогіка : хрестоматія / уклад.: А. І. Кузмінський, В. Л. Омеляненко. Київ : Знання-Прес, 2003. 700 с.
13. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька. Навчальний посібник. К., 2002. 270 с.
14. Тарасов Г.С. О психологии искусства // Вопросы психологии. 1992. № 1-2. С. 105–111.